

Minnesanteckningar från möte med Metodgruppens Ballastutskott

Tid: 2025-09-24, kl. 08:30-12:00

Plats: Teams

Närvarande	Deltagare	Organisation	Kommentar
X	Klas Hermelin	Trafikverket	Ordförande
X	Håkan Arvidsson	VTI	(ordinarie sekreterare)
X	Ellen Dolk	VTI	t.f. Sekreterare
X	Jan Englund	Skanska	
X	Lars Stenlid	Skanska	
X	Helen Sälling	Peab Asfalt	
X	Henrik Broms	Konsult	
X	Peter Martinsson	Peab/Sweroch	
X	Robert Bergström	Svevia	
X	Åsa Leandersson	Veidekke	
X	Björn Kullander	Trafikverket	
X	Gustav Brändström	NCC	
X	Jan Bida	SBMI (MinFo)	
X	Patryk Trautman	Swedavia	

Ej närvarande

-	Mattias Liljekvist	Svevia	(Asfaltskolan)
---	--------------------	--------	----------------

1. Inledning

Möte på Teams, Ellen för anteckningar.

Patryk Trautman från Swedavia presenterade sig och vill att Swedavia får ett mer aktivt deltagande. Alla presenterade sig kort.

2. Föregående protokoll

Föregående protokoll från möte 25-05-02, var OK samt genomgång av förra mötets aktiviteter.

- Skicka ut mottagningskontrollmetoden på remiss (Klas). *Kom ett par veckor före detta möte.*
- Reagera på 1097-9 förslaget innan 20 maj (alla).
- Planeringsgrupp för ringanalys av 933-11 eller annat alternativ, möts i augusti (Håkan kallar). *Möte i augusti, kulkvarnarna i stället för 933-11.*

3. Metoder

Mottagningskontroll, Klas visar utkastet till metodbeskrivning. Förslaget är att publicera den via SBMIs hemsida. Metodbeskrivningen behöver skrivas in i avtal för att gälla, den krävstills inte från något regelverk.

Diskussioner:

- *Behövs definitioner i avsnitt 1?* Nej, det är så få, så de kan definieras i löptexten där det behövs.

- *Varför dras gränsen vid 0/45 och inte 0/90? Mycket av praktiska skäl, för att det blir för tjock bädd och annan provtagningsutrustning för stenstorlek större än 45 mm.*
- *Kollar om vår definition på neddelningsapparat täcks av 932-2, så vi inte skriver tvetydiga saker. 932-2 refererar till 932-1 som definierar neddelningsapparat som minst två gånger största stenstorlek. Det är bra som det står.*
- *Ska vi ändra formulering kring utrustning, att vissa är kravställda och vissa är lämpliga?*
- *I dagsläget finns två metoder för homogenisering, men det är bättre att bara ha en metod.*
- *Är nio kvadratmeter för den avskrapade ytan för stort?*
- *Är det möjligt att skrapa av en så stor yta utan att köra på den? Ja, troligtvis.*
- *Bilden på den avskrapade ytan är lite missvisande. Perspektivet*
- *Ska ytan anges, eller räcker höjden?*
- *Ska det krävas ett ackrediterat laboratorium, eller vara öppet för parterna att komma överens själva?*
- *Ska det ges plats för att skriva in i avtalet vilket laboratorium som ska användas?*
 - *Ska vi rekommendera att använda ackrediterat laboratorium, för ackrediteringen ska säkerställa oberoende, ackrediterad för ISO 17025 och berörda metoder.*
- *Hur mycket vägledning behöver de som ska använda metoden och avtalsförslaget?*
- *Hur är det med accepterbara toleranser, speciellt på finmaterial?*
- *Det finns även kontrollpunkter, som inte täcks in av tabellen. Det riskerar att skapa en konfliktyta. Ska vi tillåta "overall grading range", eller är det för grovt? Hur såg det ut med skillnaderna mellan labben i senaste ringanalysen? Peter påpekar att det finns en betydande risk för leverantörerna med skrivningen som den är nu gällande toleranser.*
- *Ett förslag är att skicka den på remiss till SBMIs kvalitetsråd, samt krossutskottet. I så fall borde den remissas till mottagarna också, Peter har kontakter på Peab anläggning, samt Englund kan göra motsvarande hos Skanska.*

YPK, ytpackningskontroll

- ett arbete att revidera europastandarden har påbörjats (SIS-CEN/TS 17006:2017).
- Till utvärderingsprojektet har resultat kommit in från provsträckan, behöver välja vilken data som ska komma in och hur. TRV ska styra upp hur data önskas. Avrapportering sker i år och det kommer en delrapport snart. Det kommer en stor fil med väldigt mycket data, så det behöver sorteras. Dynapac är involverade och har ett öppet system som alla vältar kan använda. Data ska samlas in i ArcGIS.

Ljushet på ballast, det kommer kallas till möte av Paulina. Förhoppningsvis finns något att rapportera till metoddagen.

4. Kravdokument

AMA 26 har varit ute på remiss i sommar. Svensk Byggtjänst kommer ut med remissynpunkterna som kommer bearbetas under hösten.

Planen är att nya versioner av TDOK:ar för bitumenbundna och obundna lager kommer senare i år. Arbetet har förskjutits lite.

5. Internationella standarder

Klas tar standardisering på övergripande nivå. CPR Acquis TC154 Ballast hade möte före sommaren. Där listades totalt 72 väsentliga egenskaper som är uppe på bordet just nu, inklusive många nya egenskaper. Sverige har skickat in ett förslag på glimmermetod, baserat på vår egen metodbeskrivning. Henrik säger att enbart några få av dessa egenskaper kan komma in i arbetsgruppen. Men denna lista är underlaget till standardization request. Arbetet är väldigt rörigt och intensivt just nu.

Peter rapporterar från WG12, som har tagit fram en lista på egenskaper hos sekundära material. Synpunkter kan lämnas in ett litet tag till. Förhoppningsvis kan TK187-mötet 14 oktober komma med inspel i tid. Peter kontaktar SIS om att trycka på att listan är viktig.

Henrik presenterar det europeiska arbetet med EN-metoder.

Arbetsprogram TC154/SC6/WG2. Lågt deltagande från Norden, Norge och Danmark är helt frånvarande. Numer kommer standarder att behöva dateras, och då är det bara två år för att uppdatera standarder, vilket kommer bli svårt att hinna. Glimmer kommer komma in i 933-4 och är just nu på plats 3 på prioritetslistan, men det kan ändras. Kommentar från Klas om att det är viktigt att kalla det "free mica" eller "free mica in the filler portion", inte bara mica, för då är det mer petrografisk beskrivning.

Revidering EN 933-1 siktningsmetoden, gick igenom röstningen, men har inte publicerats än. Styrelsen för standarden behöver erkänna Sveriges A-deviation innan den kan publiceras.

Periodisk översyn EN 1097-9 Kulkvarn, enbart Sverige vill revidera, resten av länderna avstod (de andra nordiska) eller ville ha standarden konfirmera standarden som den är. Synpunkterna från Ballastutskottet, mest editoriella ändringar, samt vägning av vatten har lämnats in. Men troligtvis kommer det inte bli någon revision, på grund av lågt stöd från andra.

Revidering av EN 933-3 Flisighetsindex, de vill fortfarande inte backa från krav på handskakning. Sverige kommer begära en nationella A-deviation för att få maskinskaka spaltsiktarna. Kommentar från Svevia att en intern ringanalys visar att spridningen är inom tillåtna toleranser, och även Tyskland visar visst intresse för stansade spaltsiktar. Finns ett förslag på finare fraktioner.

6. Ringanalyser

Flisighetsindex och LT-index (2022) är nu publicerad som [VTI PM 2025:6](#).

Ringanalyserna för LA-järnvägs makadam och sandekvivalent slås ihop till en rapport. Kommande vinters ringanalys blir "kulkvarnsanalyserna" MicroDeval, Los Angeles och Kulkvarn. Två material.

Planen var tidigare att köra SS-EN 933-11 men den får komma senare (2026/2027) i väntan på en uppdatering av metoden. Förslag på ringanalys för 2027/2028 blir Proctor.

Tips gratis seminarium hos Rise 7 oktober kl 12-13 "Kompetensprövning och jämförelsemätning, varför då?"

7. Metoddagen

Metoddagen 2026-02-05, idéer:

- Inblandning av filler i grusslitlager (Peter)
- Ljushet på ballast (med beställarperspektiv?) (Kullander/Paulina)
- 933-11, Bestämningen av sammansättningen hos grovkornig återvunnen ballast (Peter?)

- Ytpackningskontroll. YPK, insamling av data från vältar. (Kullander/Ramböll) + GIS-expert

8. Forskning och Innovation, Fol

Alternativ metod för vattenabsorption för finare fraktioner, Skanska har skickat in en ansökan. Öppet för att vara med i referensgrupp för projektet, kontakta Katarina Ekbladh, Stenlid eller Englund.

I senaste KCV-omgången kom inget speciellt om ballast, lite om tjäle och så.

Ansökan inskickad för stöd till Ringanalyser (Robusta metoder...).

9. Övriga frågor

Inga övriga frågor.

10. Nästa möte

Nästa möte hålls onsdag 4 februari 2025 i Solna kl 9-15.

11. Sammanfattning av beslut och aktiviteter

- Skicka ut mottagningskontrollmetoden på remiss till leverantörer och entreprenörer (Klas, Peter, Jan E)
- Ny bild till mottagningskontrollmetoden (Jan E)
- Kullander YPK till Klas
- Peter metodlista till SIS att lyfta till TK187
- Anmäl intresse för att vara med i referensgrupp för att titta på metoder för vattenabsorption på finare fraktioner.

Se även beslutslista nedan.

Ellen Dolk/Håkan A, sekreterare
2025-09-24/2025-09-30

Klas Hermelin, ordförande
2025-10-17

Beslutslista/att göra...

Infört/ uppdaterad	Ärende	Ansvarig	Kommentar
18-09-06 19-05-16 21-10-06	Justera Grovsikt TDOK 2014:0145 Se slutsatser från ringanalyser Lägga till maskinskak och kontr skak f 0-16	Klas Klas	Alla
20-10-01	Justering av Metodhandledning FI	Håkan	Lars
22-09-30 23-02-01 24-02-07	Utkast Metodhandledning korndens & WA Skicka synpunkter Pausas?	Henrik Alla	
22-09-30 23-05-16 25-09-24	Ringanalys LA _{RB} Slutrapport Slutrapport inkl SE	Håkan Håkan Håkan	Efter FI< Formalia kvar
24-05-14 24-10-01 25-02-05 25-09-24	Metodbeskrivning "mottagningskontroll Slutföra Hemvist? SBMI? Text om neddelning Peabs erfarenheter Remissrunda inom utskottet Remissrunda utom utskottet Ny bild på hög	Janne/Lars Peter Henrik Helen Klas Klas, Peter, Jan E Jan E	Klas
24-10-01	Metodhandledning korndens & vattenabs.	Henrik	
25-05-15 25-09-24 25-09-24	Planera ringanalys 2025/26; 933-11(?) kulkvarnarna! YPK-data till Klas	Håkan Björn	

Grön: ny

Bortagna beslut

Infört/ uppdaterad	Ärende	Ansvarig	Kommentar
24-02-07	Starta ringanalys sikt efter sommaren	Håkan	
24-10-01 25-05-15	Synpunkter till AMA Anl 26 Ha koll på remiss (jun-sep)	Klas Alla	Alla